

2. Ковалев В.В. Финансовый анализ – Москва. – 2006. – С. 69.

3. Закон Республики Казахстан «Об архитектурной, градостроительной и строительной деятельности в Республике Казахстан» от 16 июня 2001 года №242-II // Информационная система Республики Казахстан «Параграф» [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.zakon.kz/141138-zakon-respubliki-kazakhstan-ot-21.html>

4. Закон Республики Казахстан «О государственных закупках» от 21 июля 2007 года №303-III ЗРК // Информационная система Республики Казахстан «Параграф» [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.zakon.kz/141138-zakon-respubliki-kazakhstan-ot-21.html>

5. Новоселов А.С. Региональный потребительский рынок: проблемы, теории и практики – Новосибирск. – 2002. – С. 35.

М.Л. ВАРЛАМОВА,
здобувач кафедри менеджменту, ЗЕД ВНАУ

Інвестиційно-інноваційна діяльність на підприємствах переробної галузі як фактор конкурентоспроможності регіону

У даній статті проаналізована інвестиційно-інноваційна діяльність на підприємствах переробної галузі Вінницької області, запропонована модель кластера з переробки продукції.

В данной статье проанализирована инвестиционно-инновационная деятельность на предприятиях перерабатывающей отрасли Винницкой области, предложена модель кластера из переработки продукции.

In this article investment-innovative activity is analysed on the enterprises of processing industry of the Vinnytsya area, offered model to the cluster from processing of products.

Постановка проблеми. В умовах сучасних процесів інтеграції й глобалізації світового простору на перше місце часто виходять питання конкурентоспроможності країни, що, у свою чергу, багато в чому визначається показниками конкурентоспроможності її регіонів.

Харчова й переробна промисловість є однією з найважливіших ланок АПК. Вони покликані забезпечити населення країни різноманітними асортиментом продуктів харчування, що відповідають потребам різних груп населення країни. Замикаючи технологічний ланцюг, харчова й переробна промисловість у багатьох аспектах визначає ефективність усього агропромислового комплексу країни. Важливо не тільки виростити, а й як можна повніше зберегти й ефективно переробити сільськогосподарську продукцію, перетворивши її в продукти високої якості.

Необхідно враховувати, що на національному ринку конкурує не регіональна економіка в цілому, а окремі підприємства. Від рівня їхньої конкурентоспроможності залежить місце, що вони займають на цьому ринку. Кожне підприємство входить до складу відповідної галузі, регіону й національної економіки. Від рівня конкурентоспроможності окремого підприємства залежить, певним чином конкурентоспроможність галузі й економіки регіону в цілому. Підприєм-

ства по переробці сільгосппродукції вважаються найбільш рентабельними.

Головною рушійною силою економічного зростання сьогодні є інновації, впроваджені як на виробництві, так в експлуатації й споживанні. Підприємства, що впроваджують інновації, збільшують обсяг виробленої продукції, підвищують конкурентоспроможність, розширюють ринки збуту. В цій ситуації одним з вирішальних напрямів досягнення й збереження стійких позицій у конкурентній боротьбі є пошук конкретних практичних кроків, заснованих на взаємодії техніко-технологічних, організаційних і соціальних елементів єдиного виробничого процесу. Отже, збільшення інвестиційно-інноваційної активності на переробних підприємствах Вінницької області багато в чому визначає конкурентоспроможність регіону.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Питанням підвищення конкурентоспроможності регіонів присвячена велика кількість праць як вітчизняних, так і закордонних учених. Серед початкових досліджень явища конкурентоспроможності слід зазначити М. Вебера та Н. Некрасова. На сучасному етапі в Україні питаннями конкурентоспроможності й факторами, що впливають на її підвищення, займаються Б. Долінішин, В. Семиноженко й З. Балабаєва, які є прихильниками концепції «нового регіоналізму».

Формування й ефективне використання інвестицій у регіонах, актуальні проблеми й підходи до їхнього рішення, а також фактори інвестиційної привабливості галузей АПК, досліджуються в працях Д.С. Алексанова, Р.Г. Ахметова, Е. Капустіній, А.Я. Кибирова, Н.Я. Коваленко, В.В. Козлова, В.М. Фішера, В.Д. Шапіро, А. Швецова.

Аналіз результатів досліджень дозволив зробити висновок, що питання інвестиційно-інноваційної діяльності в переробній галузі АПК в аспекті підвищення конкурентоспроможності регіону є маловивченим та потребує більш глибокого дослідження.

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

Мета статті – вивчення інвестиційно-інноваційної діяльності переробних підприємств Вінницької області як фактору конкурентоспроможності регіону.

Виклад основного матеріалу. Вінницька область представлена 14 галузями промисловості, з яких провідні харчова та переробна (57%), електроенергетика (22%), машинобудування (9%), хімічна (2%) тощо. Розвиваються нові галузі – мікробіологічна й медична (рис. 1).

Регіон спеціалізується на виробництві сільськогосподарської продукції та її промисловій переробці, тому харчова й переробна промисловість належать до пріоритетних галузей суспільного виробництва й стабільно посідає одне з перших місць в економіці області. На Вінниччині виробляють всі життєво необхідні продукти харчування: цукор і олію, борошно й вершкове масло, тваринні жири й консерви, ковбаси тощо. За обсягами виробництва продовольчих товарів Вінниччина посідає друге місце серед усіх областей України.

В області працюють 39 цукрових заводів; 14 спиртових заводів, які використовують відходи цукроваріння; 16 консервних заводів, з яких найпотужніші комбінати у Вінниці, Гайсині, Барі, Тульчині. Також діє 13 заводів продтоварів, три пивоварних заводи, 63 підприємства, що переробляють зерно та виробляють крупи. Широкого розвитку набули борошномельне та круп'яне виробництво (Вінниця, Вапнярка),

олійно-жирове (Вінниця), пивоварне (Вінниця, Тиврів). Молочна промисловість присутня практично у кожному адміністративному районі. М'ясна представлена Вінницьким, Тростянецьким, м'ясокомбінатами, а також птахокмбінатами у Барі, Козятині.

Нині харчова та переробна промисловість дає більше половини загальних обсягів промислового виробництва області.

Проаналізуємо інноваційну активність підприємств Вінницької області, впровадження інновацій в переробну діяльність характеризується негативною динамікою (рис. 2).

Як видно з рис. 2, в останні роки намітилася тенденція зниження інноваційної активності підприємств переробної галузі, проте слід зазначити, що інновації саме на переробних підприємствах займають основну частину загальної кількості промислових інновацій.

Змістовна частина інновацій переробної галузі представлена в таблиці.

Як видно з даних, представлених у таблиці, більшість інновацій, впроваджених у переробну промисловість Вінницької області, направлені на внутрішнє використання, а не на виведення нового продукту на ринок.

Підприємствами переробної галузі Вінницької області, на яких активно впроваджуються інноваційні технології, є

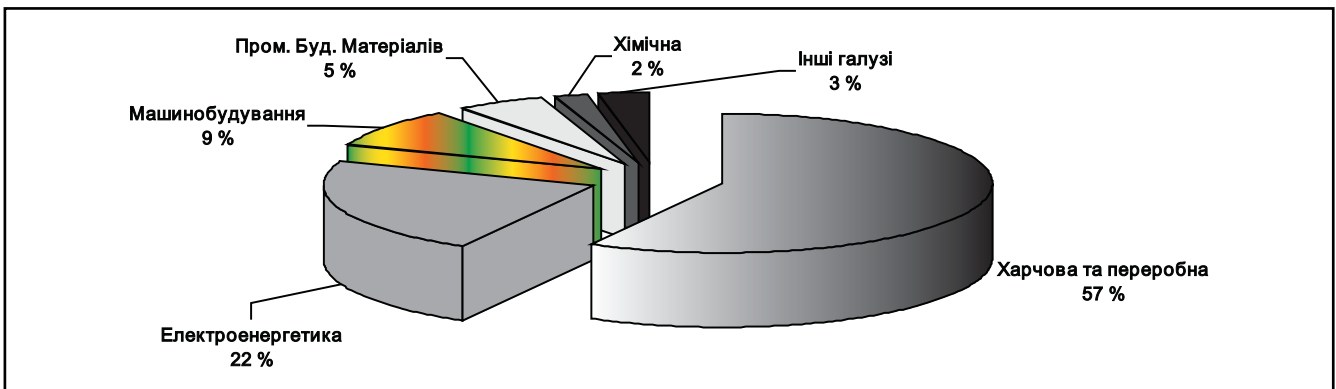


Рисунок 1. Структура промисловості Вінницької області [1]

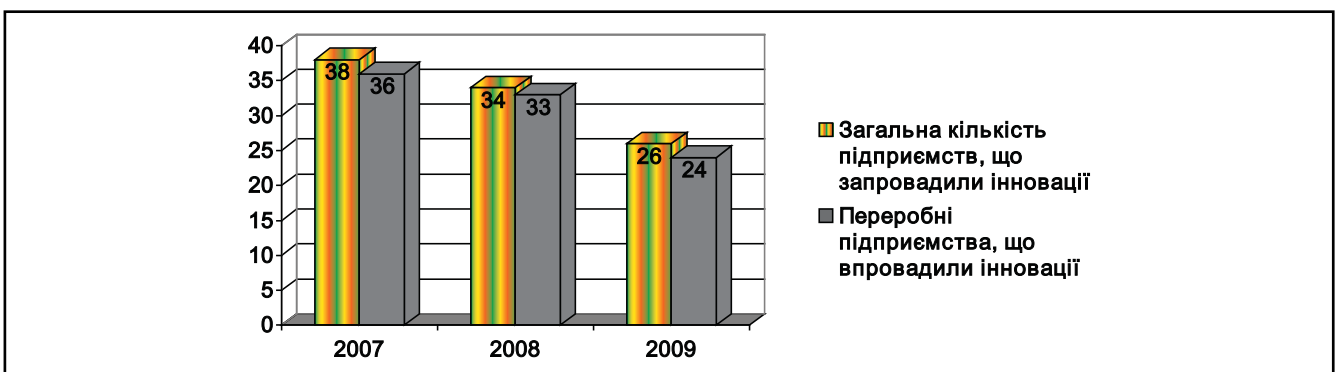


Рисунок 2. Динаміка інноваційної діяльності підприємств Вінницької області [2]

Інновації переробної галузі Вінницької області за змістом [2]

	2007	2008	2009
Кількість підприємств, що випустили продукцію, нову для ринку	13	14	12
Кількість підприємств, що впровадили інновації для внутрішнього використання	27	26	16

«Тульчинка», «Пфанер-Бар», ВАТ «Вінницький олієжир-комбінат», «Агрона Фрут Україна» та ін.

Переважна більшість технологій, що в них використовуються, належить до другого покоління. Тільки на підприємствах Nemiroff та «Пфанер-Бар» використовуються технології третього та четвертого покоління.

Характерним для технологій другого покоління є використання теплової обробки продукції. При такій обробці корисно використовується тільки 30–35% енергії. Якщо врахувати, що на харчову і переробну промисловість області припадає понад 79% палива, що використовується в обробній промисловості області, то застосування сучасних технологій у них може принести значну економію. Так, застосування комп'ютерних технологій дозволить дозовано підводити енергію до робочих органів та продуктів переробки, а перехід до електротехнологій дозволить скоротити витрати електроенергії на 25–30%.

Основним фактором, що стримує інноваційну діяльність, є відсутність достатніх коштів для фінансування. Це багато в чому обумовлено низькою зацікавленістю економічних суб'єктів в інвестуванні капіталу в інновації. Ситуація збільшується відсутністю організаційно-економічних механізмів інвестування масштабних технологічних змін. Актуальним для регіону залишається створення якісних нових умов інвестиційного клімату, залучення в інноваційний процес інвесторів.

З метою забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств переробної галузі пропонується створення кластеру (рис. 3).

Підприємства-учасники кластера безпосередньо взаємозалежні між собою. Фермерські господарства, що постачають сировину для переробки, можуть входити до корпорації вертикального типу разом з переробними підприємствами. Взаємини між ними будуються на основі нормативних документів (установчий договір, устав, бізнес-план). Складовою й істотною частиною цих документів є розробка економічного механізму, що регулює внутрішні й зовнішні взаємини корпоративного об'єднання.

Взаємозв'язок між елементами пропонованого кластеру можна описати таким чином: фермерські господарства по-

стачають сировину для переробних підприємств, готова продукція реалізується завдяки посередникам та торговим організаціям, вищі навчальні заклади забезпечують необхідними кадровими ресурсами та розробляють інновації для переробних та сільськогосподарських підприємств. Впровадженню інновацій також сприяє діяльність Вінницького регіонального центру з інновацій та розвитку, консультаційні центри допомагають спростити механізм створення підприємств.

Взаємини з іншими зовнішніми суб'єктами ринку пропонуються будувати на взаємовигідних договірних принципах. Відносини з державними органами повинні базуватися на основі законодавства, що стосується регулювання діяльності кластера.

Фінансування діяльності учасників переробного комплексу повинен забезпечуватись за рахунок власних коштів підприємств, залучених коштів, місцевого бюджету.

Бюджетні кошти можуть направлятися на:

- надання кредитних ресурсів на поворотній і платній основі на створення міжсезонних запасів сировини й палива;
- надання сільськогосподарської техніки та устаткування по лізингу й в оренду. (за умови прийняття відповідної цільової програми).

Власні кошти підприємств включають:

- використання прибутку;
- використання коштів амортизаційних відрахувань.

Залучені кошти:

- інвестиції інших підприємств, організацій і приватних осіб;
- кредити комерційних банків.

Дана модель спрямована на забезпечення підвищення ефективності усіх елементів даного кластеру.

Серед основних прогнозованих результатів можна виділити такі:

- збільшення обсягів продукції підприємств переробної галузі;
- розвиток регіональної інфраструктури;
- відкриття нових можливостей для малого та середнього бізнесу;
- збільшення частки переробної та переробленої продукції;
- залучення не використовуваних земель;
- створення нових робочих місць.

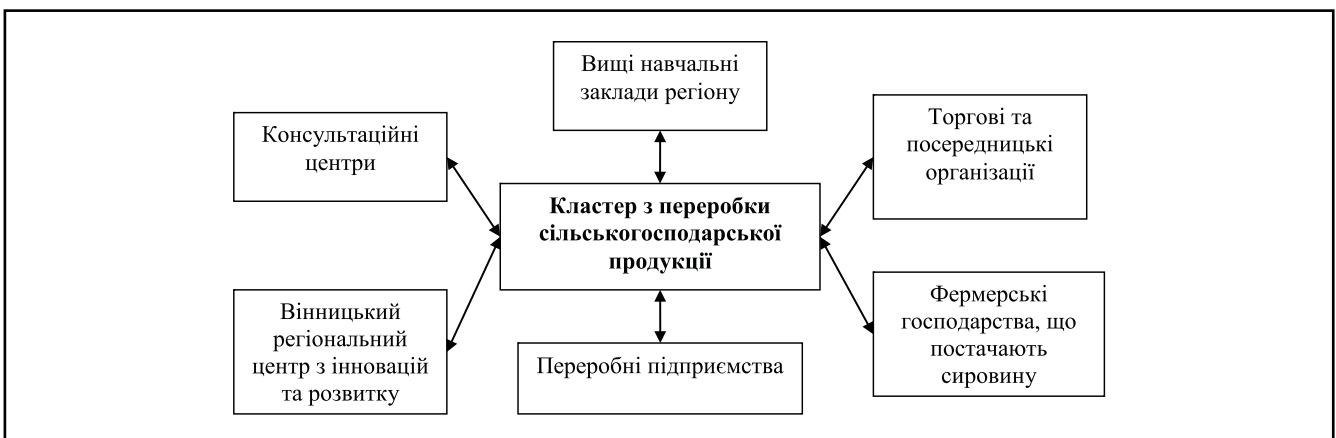


Рисунок 3. Модель кластеру з переробки сільськогосподарської продукції Вінницького регіону

Швидкий оборот капіталу, наявність спеціалізованих навчальних установ та кваліфікованого персоналу, розгалужені оптові й роздрібні ринки легкої промисловості Вінницької області дозволяють залучати інвестиційні ресурси, підвищувати ефективність використання виробничих потужностей галузі, виробляти високоякісну продукцію.

Висновки

Харчова та переробна промисловість Вінницької області посідає головне місце (57%) у загальній структурі промисловості.

На основі аналізу інноваційної активності виявлено, що в даному аспекті спостерігається негативна динаміка, розробці та впровадженню інновацій в діяльність підприємств не приділяється належної уваги.

За змістом більшість інновацій направлені на зміну та удосконалення внутрішніх процесів підприємств. Переважна

більшість технологій, що в них використовуються, належить до другого покоління.

З метою підвищення інноваційної активності та ефективності переробного комплексу Вінницької області пропонується створення кластеру з переробки сільськогосподарської продукції. Формування даного кластеру дасть змогу залучати інвестиційні ресурси, підвищувати ефективність використання виробничих потужностей галузі, виробляти високоякісну продукцію.

Література

1. Дані офіційного порталу Вінницької облдержадміністрації [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.vininvest.gov.ua/ukr/aktiv/page.php?pid=131&ln=uk>. – 3.03.2011.
2. Вінниччина в цифрах: Короткий статистичний довідник /Головне управління статистики у Вінницькій області. – 2010. – 170 с.

О.П. КВАСОВА,
асистент кафедри фінансів, КНУТД

Підвищення ефективності організаційно-економічного механізму діяльності фінансових посередників на ринку цінних паперів

У статті розглядаються питання організаційно-економічного механізму діяльності фінансових посередників на фондовому ринку. Обґрунтовується доцільність розвитку секторної моделі з посиленням ролі ДКЦПФР. Пропонується створення у складі ДКЦПФР Департаменту координації діяльності фінансових посередників на фондовому ринку.

В статье рассматриваются вопросы организационно-экономического механизма деятельности финансовых посредников на фондовом рынке. Обосновывается целесообразность развития секторной модели при усилении роли ГКЦБФР. Предлагается создание в составе ГКЦБФР Департамента координации деятельности финансовых посредников на фондовом рынке.

In article it is considered questions of the organizational-economic mechanism of activity financial intermediaries in stock market. The expediency of development of sector model under condition of role Securities and Stock Market State Commission. It is offered the creation in the Securities and Stock Market State Commission the Department of coordination of activity financial intermediaries in stock market.

Постановка проблеми. Характерною особливістю сучасного етапу розвитку економіки України є приватизація дер-

жавної власності, її подальший перерозподіл, створення значної кількості акціонерних товариств, що викликало розвиток фондового ринку. На цьому ринку надзвичайно важлива роль належить фінансовим інструментам, де можна виділити цінні папери, і серед них – акції, облігації, інвестиційні сертифікати, ощадні (депозитні) сертифікати, векселі тощо. Рівень розвитку фондового ринку залежить від діяльності на ньому фінансових посередників, серед яких можна виокремити банки, інститути спільного інвестування, страхові компанії, недержавні пенсійні фонди. В свою чергу, ринок цінних паперів та діяльність фінансових посередників на ньому в чималій мірі впливають на піднесення економіки України, що вимагає вивчення діяльності таких посередників і надання пропозицій щодо її удосконалення.

Особливого значення на фондовому ринку набуває питання організації діяльності фінансових посередників, де в організаційну структуру державного регулювання входить Державна комісія з цінних паперів і фондового ринку. Ця комісія формує та забезпечує реалізацію єдиної державної політики у напрямі розвитку та функціонування фондового ринку, а також координує діяльність державних органів у вирішенні зазначених питань, у тому числі НБУ та Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг. Крім цього, Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку здій-